

เป็นอิสระ กลาง ธรรม

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประจำปี ๒๕๖๓

๑) กรณีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗

๒) กรณีแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗

๓. ขอให้กองบัญชาการตำรวจนครบาลสั่งการให้สถานีตำรวจนครบาลลาดพร้าว กำกับติดตามและเร่งรัดให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนคดีอาญาตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกะปิ เข้าแจ้งความร้องทุกข์ตามข้อ ๒

เรื่องที่

ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ บริเวณพื้นที่โครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากคำร้องเรียนของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ร้องเรียนเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ ในบริเวณพื้นที่ตำบลทรัพย์ทวีและตำบลท่าเรือ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มาตั้งแต่อดีต โดยเป็นการเลี้ยงแบบปล่อยในทุ่งหญ้าตามธรรมชาติ ซึ่งใช้พื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ค่อนข้างมาก ต่อมา เมื่อประมาณปลาย พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้มีโครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ ทำให้กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ ขาดแคลนพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ ถูกขับไล่ออกจากพื้นที่ โดยหน่วยงานของรัฐและชาวบ้านผู้ปลูกสวนปาล์มในพื้นที่ดังกล่าว ทำให้ได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ ได้มีการร้องเรียนไปยังศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานีแล้ว แต่ไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องร้องเรียนดังกล่าว สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือขอให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีตรวจสอบและชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ บริเวณพื้นที่โครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ ถึง ๒ ครั้ง แต่ยังไม่ได้รับการชี้แจงข้อเท็จจริงจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีแต่อย่างใด ประกอบกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวมีประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก มีหน่วยงานของรัฐ

ที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนและสาธารณชน ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องครบถ้วน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้ร้องเรียนและประชาชนด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงลงพื้นที่และเป็นประธานในการประชุมพิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน ดังกล่าว ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ร้องเรียน ณ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัด สุราษฎร์ธานี โดยผลการประชุมสรุปได้ว่า โครงการชลประทานสุราษฎร์ธานีได้รับอนุญาต ให้ดำเนินโครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๐ ในพื้นที่ที่ดินสาธารณประโยชน์ ทุ่งปากขอ แปลงหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ๓๐๙๗๗ ออกให้ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ เนื้อที่ ๔,๑๔๓ ไร่ ๙๐ ตารางวา โดยเป็นพื้นที่โครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ ๒,๓๐๐ ไร่ ดำเนินโครงการร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งลักษณะโครงการเป็นการขุดลอกพื้นที่เพื่อรองรับปริมาณน้ำหลากบริเวณแม่น้ำตาปี ในฤดูฝน เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมพื้นที่การเกษตรและพื้นที่ที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม เป็นการชะลอน้ำเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง และเพาะพันธุ์ ปลาน้ำจืด มีระบบประตูเปิด-ปิดเพื่อการรองรับและระบายน้ำ มีจุดพักสัตว์พร้อมแปลง ปลุกหญ้าอาหารสัตว์ แนวเขตโครงการใช้พื้นที่บางส่วนของเขตพื้นที่ที่ดินสาธารณประโยชน์ ทุ่งปากขอ ไม่ได้ดำเนินการทั้งแปลง โดยได้รับระยะแนวโครงการจากริมฝั่งแม่น้ำตาปี เข้ามาในพื้นที่แปลงที่ดินเป็นระยะประมาณ ๓๐๐ เมตร คิดเป็นพื้นที่ตลอดแนวแม่น้ำตาปี จำนวนประมาณกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ราษฎรกลุ่มริมฝั่งแม่น้ำได้ครอบครอง เป็นที่อยู่อาศัยและใช้เป็นที่ดินทำกิน

จากการสำรวจกำหนดแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งปากขอของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องพบว่า พื้นที่บางส่วนมีการบุกรุกครอบครองเพื่อทำการปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นการ บุกรุกหลังจากมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ซึ่งให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๙ คาดว่า มีการบุกรุกประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา โดยอำเภอบ้านนาเดิมได้ทำการกวาดค้น จับกุมผู้บุกรุกเป็นระยะจนเกิดเป็นปัญหากระทบกระทั่ง สร้างความไม่พอใจให้แก่ผู้บุกรุก เรื่อยมา โดยกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้กล่าวอ้างว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๙ มีการ ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไม่ตรงกับทะเบียนหวงห้ามเดิม พ.ศ. ๒๔๗๕ ทำให้เอกสาร

ราชการแสดงว่ากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันบูกrukที่สาธารณะ มีการร้องเรียนให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๓ และปัจจุบันได้ยื่นเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีโดยพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับเรื่องและอยู่ระหว่างการพิจารณา กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันขอสงวนสิทธิในที่ดินดังกล่าวจนกว่าจะมีคำตัดสินชี้ขาดถึงสถานะที่ดิน โดยขอให้กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ นำโค กระบือไปเลี้ยงในบริเวณอื่น

โครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้พื้นที่เก็บกักน้ำ ป้องกันปัญหาน้ำท่วมและเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในฤดูแล้ง และช่วยแก้ไขปัญหาน้ำที่เลี้ยงสัตว์แบบยั่งยืนให้แก่เกษตรกร โดยโครงการจัดให้มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ มีจุดพักสัตว์ พร้อมแปลงปลูกหญ้าอาหารสัตว์ไว้รองรับ มีการก่อสร้างบ้านปลา อีกทั้งมีโครงการฝีกอาชีพอื่น ๆ เพื่อเพิ่มทักษะอาชีพให้แก่เกษตรกร แต่ขณะนี้โครงการอยู่ระหว่างดำเนินการ จึงทำให้สภาพที่ดินไม่เหมาะสมในการปลูกหญ้าสำหรับการเลี้ยงสัตว์ ประกอบกับปัญหาเรื่องการอ้างสิทธิและสถานะของที่ดินจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน อีกทั้ง ยังไม่ได้บริหารจัดการงบประมาณในการดำเนินการบางรายการ โดยคาดว่าโครงการจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาประมาณ ๒ - ๓ ปี จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในเรื่องนี้ จึงเป็นเรื่องที่มีได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงวินิจฉัยยุติเรื่องร้องเรียนดังกล่าว

อนึ่ง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ร้องเรียน โดยการแก้ปัญหาเร่งด่วนในเบื้องต้น และแก้ปัญหาแบบยั่งยืนในระยะยาว ดังนี้

(๑) การแก้ปัญหาเร่งด่วนในเบื้องต้น โดยขอให้นายอำเภอบ้านนาเดิมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

(๑.๑) เป็นคนกลางในการหารือร่วมกันระหว่างตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ในการทำข้อตกลงการใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะประโยชน์ทุ่งปากขอร่วมกันเพื่อป้องกันหรือลดความขัดแย้ง ในระหว่างการแก้ไขปัญหาแบบยั่งยืนในระยะยาวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จหรือยังไม่บรรลุผล

(๑.๒) จัดหาพื้นที่ว่างสำหรับเลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่สาธารณะประโยชน์ทุ่งปากขอ เพื่อมีแปลงหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์รองรับการเลี้ยงโค กระบือ ของเกษตรกรที่เลี้ยงอยู่ในปัจจุบัน

(๑.๓) ดำเนินการป้องกันไม่ให้มีการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ทุ่งปากขอเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันหรือเพื่อการอื่นใดเพิ่มเติม

(๑.๔) กำหนดมาตรการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และขอความร่วมมือกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันให้ระมัดระวังการใช้สารเคมีกำจัดหญ้าหรือวัชพืชในสวนปาล์ม เพื่อป้องกันมิให้สารเคมีไหลลงสู่แหล่งน้ำโครงการแก้มลิงทุ่งปากขอและแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนและประชากรสัตว์ในแหล่งน้ำดังกล่าวในระยะยาว

(๒) การแก้ปัญหาแบบยั่งยืนในระยะยาว โดยขอให้

(๒.๑) จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยความร่วมมือของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงโค กระบือ ของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ บริเวณพื้นที่สาธารณะประโยชน์ทุ่งปากขอ และพื้นที่แก้มลิงแบบบูรณาการอย่างครบวงจร เพื่อกลุ่มเกษตรกรจะได้ประกอบอาชีพได้อย่างมีศักยภาพในการแข่งขันและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ อาทิ การจัดสร้างแปลงปลูกหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์ การพัฒนาพันธุ์ การป้องกันโรค การสร้างคอกพักสัตว์ โรงเก็บหญ้าแห้ง การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ อย่างเป็นทางการหรือพัฒนาไปสู่การจัดตั้งกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อหน่วยงานราชการจะได้นำงบประมาณและความช่วยเหลือมาให้ได้ ฯลฯ ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงโค กระบือ ดังกล่าว ในเบื้องต้นจังหวัดสุราษฎร์ธานีอาจจัดทำเป็นแผนงานโครงการขอรับ

การสนับสนุนงบประมาณ และความรู้ทางด้านเทคนิควิชาการจากงบประมาณพัฒนาจังหวัด หรือกลุ่มจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานส่วนกลางหรือสถาบันการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง

(๒.๒) จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนอำเภอบ้านนาเดิมในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำโครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ ในการส่งเสริมหรือสร้างทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพหลัก (อาชีพการประมง) หรือ สร้างรายได้เสริมจากอาชีพประมงและความรู้ด้านเทคนิควิชาการให้แก่ กลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงโค กระบือ โดยจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการระยะสั้นและระยะยาว ขอรับการสนับสนุน งบประมาณ จากงบประมาณพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานส่วนกลาง หรือสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

(๒.๓) จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายงานผลการดำเนินการตามข้อ ๑ และ ๒ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับความวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ภาพพื้นที่บริเวณโครงการแก้มลิงทุ่งปากขอ